

La Predicació cristiana a la Catalunya baixmedieval. Un instrument de transformació cultural entre oralitat, escriptura, imatge, narració, música i teatre [

Catalán Casanova, Oriol

Universitat de Barcelona,
DL 2013

Tesis doctorals electròniques

Monografia

A partir de la transcripció de sermons baixmedievals procedents dels fons del Monestir de Sant Cugat de l'Arxiu de la Corona d'Aragó, s'ha efectuat una anàlisi de les funcions de la predicació en la societat catalana baixmedieval. Amb aquest estudi s'ha volgut ampliar el camp d'estudi, centrat tradicionalment en els sermons de Vicent Ferrer, i donar una visió més diversa dels mètodes i funcionament de la predicació. La funció bàsica de la predicació és ensenyar doctrina i normes de comportament a la població laica. A més, apareixen altres funcions, com una funció lúdica, una més espiritual d'identificació personal amb Jesús, una funció social de lluita contra el joc, la prostitució. Cal recordar, però, que també hi havia sermons de croada, sermons militars, sermons de petició d'indulgència, sermons predicats als inicis de processos d'inquisició, sermons polítics, sermons d'aniversaris de mort, sermons per demanar pluja, contra la pesta... Finalment, destaca la funció de delimitació cultural o simbòlica entre grups religiosos amb els sermons predicats a jueus. En alguns d'aquests sermons, s'utilitzaven imatges negatives dels jueus, que juntament amb l'art i els tractats antijueus, tingueren un paper fonamental en l'esclat dels pogroms antijueus de 1348 i 1391. Entre els altres temes que apareixen, destaca la relació del sermó amb el teatre. Es donen exemples de diàlegs als sermons, que els acosten significativament a altres representacions que es donaven als mateixos anys i que han estat significades en diverses històries del teatre català. Pel que fa al contingut, els sermons són majoritàriament ortodoxos, però en algun cas es tracten temàtiques polèmiques, com el debat sobre el Judici Final, sobre el qual hi havia dues visions oposades: una en la que la misericòrdia de Jesús i la intermediació de Maria ajudaven significativament les ànimes, i una altra més estricta en la que la misericòrdia quedava anul·lada. Entre aquests dos punts de vista s'arriba a un cert equilibri que evitava tant la desesperació davant una gairebé segura condemna eterna com la renúncia a la confessió. Altres temes conflictius que apareixen són el de la Immaculada Concepció de Maria o la predestinació de les ànimes. Un altre aspecte que es pot resseguir en literatura religiosa i sermons és la conversió de la memòria i la consciència en un registre escrit que, talment com un llibre, s'obrirà el dia del Judici Final. Pel que fa a les fonts trobades, destaquen les fonts ortodoxes, bàsicament la Bíblia, les Sentències

de Pere Llobard... però també es constata el recurs a enciclopèdies com el Propietatibus Rerum, reculls de cites com el Manipulus Florum, llibres de medicina, d'astrologia, miralls de prínceps, bestiaris, exempla... Algunes d'aquestes fonts mostren com s'acceptaven algunes fonts i històries que més endavant quedarien apartades de la ortodòxia, però que en aquells moments es troben en diversos autors espirituals catalans. Altres realitats, però, dificultaven l'acompliment dels objectius proposats per l'església: la diversitat cultural i de comportaments dels diferents grups socials, la manca d'escoles i de formació del laics, el recurs a un sermó universitari amb una estructura complicada enlloc de l'homilia, la prohibició teòrica de traduir obres espirituals al català (tot i que n'hi havia), l'escriptura dels sermons en llatí, que només poc a poc i encara de forma fragmentària es fa en català... Aquestes característiques, èxits i mancances, donen a la predicació d'aquest període unes característiques pròpies, diferents de la predicació moderna

<https://rebiunoda.pro.baratznet.cloud:28443/OpacDiscovery/public/catalog/detail/b2FpOmNlbGVicmF0aW9uOmVzLmJhcmF0ei5yZW4vMTAwMDQzOTM>

Título: La Predicació cristiana a la Catalunya baixmedieval. Un instrument de transformació cultural entre oralitat, escriptura, imatge, narració, música i teatre [Recurs electrònic]

Editorial: [Barcelona] Universitat de Barcelona DL 2013

Descripción física: 1 recurs electrònic (607 p.)

Tesis: Tesi doctoral - Universitat de Barcelona. Departament d'Història Medieval, Paleografia i Diplomàtica, 2013

Copyright/Depósito Legal: B 20676-2013

Materia: Predicació. thub Civilització cristiana. thub Baixa edat mitjana. thub Cristianisme. thub

Materia Geogràfica: Catalunya. thub

Autores: Baiges i Jardí, Ignasi J. (Ignasi Joaquim)

Entidades: Universidad de Barcelona. Departamento de Historia Medieval, Paleografía y Diplomática

Título preferido: TDX

Baratz Innovación Documental

- Gran Vía, 59 28013 Madrid
- (+34) 91 456 03 60
- informa@baratz.es